

МУЛЬТИМОДАЛЬНІСТЬ У СЕРІАЛІ «ЩО/ЯКЩО»

Розуміння мультимодальності як комбінації модусів, які допомагають не лише вербально, а й візуально сприйняти інформацію і адекватно зрозуміти її, дає підґрунтя для аналізу функційних можливостей кожного з модусів і їх взаємодії у розкритті та відображенні емоційного стану персонажів кіносеріалу. У серіалі «Що/Якщо» невербальні засоби репрезентовані за допомогою модусів: звукового, візуального та реалізованого.

Ключові слова: мультимодальність, звуковий модус, візуальний модус, реалізований модус.

Understanding multimodality as a combination of modes that help not only verbally, but also visually perceive information and adequately understand it, provides the basis for analyzing the functional capabilities of each of the modes and their interaction in revealing and reflecting the emotional state of the film characters. In the What/If series, nonverbal means are represented by using sound, visual, and realized modes.

Keywords: multimodality, sound mode, visual mode, realized mode.

М. Захарова розуміє під мультимодальним – текст, що передає інформацію як вербально, так і засобами інших семіотичних каналів (музика, ілюстрації, звуковий ряд, мова тіла) і впливає на органи чуттів, у той час як друкований текст декодує авторську думку [2, с. 122].

Поняття «модус» розуміють як проміжну категорію між малими й великими семіотичними явищами, такими як індивідуальні знаки та цілі семіотичні системи [4]. За Г. Кресс, модус – це поняття, притаманне будь-якій абстрактній величині, яка має і формує значення. Науковець виокремлює два модуси: вербальний і візуальний. На його думку, модуси поєднуються у межах одного медіа, завдяки якому вони і стають доступними [3, р. 116].

Відповідно до класифікації Е. Берна всього існує декілька груп модусів – інструментальні та контрибутивні [1]. У серіалі «Що/Якщо» головну увагу ми приділили контрибутивним модусам: візуальному, звуковому та реалізованому.

Візуальний модус реалізовується і відслідковується завдяки технічним механізмам зйомки: збільшення зображення, замилення фону, віддзеркалення, освітлення тощо. Звуковий модус представляється через звуки і музику, за допомогою яких вдається передати атмосферу кінострічки. У фокусі реалізованого модусу – одяг, міміка, жести, інтонація, манери, рухи тіла, хода тощо. Е. Берна вважає найкращим способом мультимодального аналізу – відслідковування і коментування певного модусу в кожній окремій ситуації [1].

За нашим аналізом у кінострічці «Що/Якщо» представлені всі види контрибутивних модусів.

Яскраво **візуальний модус** представлений у ситуації, коли обурена Ліза приходиться до Енн з приводу ЗМІ, які вже наступного дня пишуть про їх домовленості. Перед приходом гості Енн стріляє з лука. Камера яскраво підкреслює момент політу стріли у дерево за допомогою уповільнення [5:2].

Також вдалим прикладом є постійні спогади Шона з приводу бійки. Якось Шон шукав в інтернеті інформацію про себе. Він затримався на фотографії з бейсболу. Він – колишній бейсболіст. **Візуальний модус** декілька разів фіксується на оці Шона, воно тіпається. Шон знаходить статтю загадкового вбивства Карла Бейкера — його вдарили

бейсбольною битвою. Ретроспективний план відсилає нас до сцени бійки Шона і Карла Бейкера — знову фіксація ока Шона (*візуальний модус*) — сцени бійки, фото вбитого у статті [5:2].

Звуковий модус реалізується через музику, звуки сирен і міста, тембр голосу героїв тощо. Так наприклад, звуки весільного поцілунку подружжя Донован, відео весілля та фотографії у кадрі на початку фільму мають створити спокій, проте коли камера фіксує розсипані залишки трави на підлозі, музика стає тривожною, що змушує глядача бути у напруженні перед наступними подіями [5: 1].

Повторення звуків дзвінка створюють ефект ще більшого напруження, коли Ліза приходить до готелю Енн. Нарешті їй відкривають і вона біжить до кімнати з криком *Call it off!* Вона відкриває двері однієї з кімнат. Знову різка зміна кадру і наростання музики [5: 1].

Перед поверненням додому після світської вечери у Енн, Ліза хоче зайти в офіс, бо їй приходить натхнення. Шон повертається сам. У центрі *звукового модусу* поліцейські сирени і наростання хвилюючої музики, що створює напруження. Глядач схвилюваний не дарма, адже згодом показано сварку Шона з Енн [5: 2].

Реалізований модус у кінострічці представлений на рівні інтонації голосу, жестів, одягу, ходи, манер та рухів.

У розмові Енн з помічником також бачимо цей тип модусу. Слова Фостера *the worst kind of victim.. is the one that chooses to create another* провокують гнів на обличчі Енн, її очі наповнюються люттю [5: 3].

У сцені, коли Меді вже на лікарняному ліжку з крапельницями, у палаті Енн і Фостер. Енн пропонує Меді лікування у кращій клініці та можливість помсти тому, хто її використав і покинув. У цей час *реалізований модус* фіксує суворість і жорстокість на обличчі Енн. Питання Меді *Sean?* у цій сцені залишається відкритим [5: 4].

Інколи зустрічається одночасна реалізація кількох модусів. Таке поєднання допомагає глядачеві ще більше проникнутися ситуацією.

Таким чином, розуміння мультимодальності як поєднання модусів дозволяє не лише візуально сприйняти та зрозуміти інформацію, а й провести аналіз функційних можливостей кожного з модусів і їх взаємодії у розкритті та відображенні емоційного стану персонажів кінострічки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Burn A. The kineikonic mode: Towards a multimodal approach to moving image media. London : NCRM, 2013. 25 p.
2. Dynel M. Stranger than Fiction? A Few Methodological Notes on Linguistic Research in Film Discourse : Brno Studies in English. 2011. Vol. 37. № 1. P. 41-46.
3. Kress G. Multimodality : A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication. London : Routledge, 2010. 212 p.
4. Захарова М. Мультимодальный текст и его возможности // И.А Бодуэн де Куртенэ и мировая лингвистика: международная конференция: V Бодуэновские чтения (Казанский федеральный университет, 12-15 октября 2015 г.): Казань, 2015, с. 122-124.

Джерела ілюстрованого матеріалу:

5. What/If [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://lamafilm.club/film/1-chto-esli-2019/> (дата звернення: 20.09.2021).

Рекомендує до друку науковий керівник професор Заболотська О.О.